

Силабус
навчальної дисципліни
«Медіаграмотність»
Ступінь вищої освіти – другий (магістерський) рівень вищої освіти
Освітньо-професійна програма
«Управління проєктами»
Рік навчання: 1, **семестр:** 2
Кількість кредитів: 4 (120 год.)
Мова викладання: українська
Підсумковий контроль – диференційований залік
Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття, самостійна, індивідуальна робота.

Викладач курсу	Зикун Наталія Іванівна , доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор
E-mail	nzykun@ukr.net , тел.. 067 8426526
Електронна версія курсу	
Консультації	<i>Очні консультації: к. 437, корп.С</i> <i>Онлайн-консультації за потребою</i>

1. Коротка анотація курсу. Вивчення курсу спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти системи знань і умінь з основ медіаосвіти та аудіовізуальної грамотності щодо вирішення сучасних медіапроблем, розуміння ролі та значення медійного світу в професійному та особистісному становленні людини; розширення знань про характерні особливості медіагалузі; формування критичного сприйняття медіаконтенту.

Мета курсу: підготовка висококваліфікованих спеціалістів, здатних продуктивно використовувати здобуту міждисциплінарну інформацію для роботи у професійній сфері та організації ефективних суспільних комунікацій; застосовувати знання медіаграмотності у професійній діяльності; кваліфіковано й ефективно працювати з медіаконтентом; розуміти роль медіа у формуванні полікультурної картини світу; виокремлювати в медіапросторі факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань; виявляти маніпулятивний контент медіа; здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації.

2. Формат курсу – лекція; семінарське, індивідуальне заняття, самостійне заняття під керівництвом викладача на основі підручників та методичних розробок, консультації із викладачами.

Підсумковий контроль – диференційований залік.

3. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

Після вивчення курсу здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти повинні володіти такими компетентностями:

- знати зміст і основні завдання медіаосвіти;
- знати класифікацію та функції сучасних медіа;
- розуміти суть, адресну спрямованість, мету інформаційних матеріалів;

- здатність визначати механізми впровадження у роботу мас-медіа технологій підсвідомого впливу на особистість
- знати особливості проведення декодування;
- знати законодавчі норми про медіаі щодо захисту суспільної моралі;
- здатність протиставляти маніпулятивному впливу медіаінформації зразки високих національних культурних цінностей.

4. Результати навчання:

- кваліфіковано й ефективно працювати з медіаконтентом;
- здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації.
- розпізнавати маніпулятивну медіаінформацію;
- вміти створювати медіапродукт;
- застосовувати принцип «багатосторонньої комунікації» у нових медіа.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (денна/заочна)
Лекції	16/2
Семінарські заняття	14/2
Індивідуально-консультативна робота	2/2
Самостійна робота	58/84

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення.

7. Політика курсу визначається Кодексом академічної доброчесності <http://surl.li/dnbfi>, Положенням про академічну доброчесність <http://surl.li/dnbfn>, Положенням про вирішення конфліктних ситуацій <http://surl.li/dstqu> та Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності ДПУ <http://surl.li/dstqz>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету; позбавлення академічної стипендії; відрахування з Університету.

8. Схема дисципліни

Години,	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки
---------	------------	-----------------------------	---------------------	-------------

семестр денна/ заочна				(кіль Кість Балів)
2/2/7	<p>Тема 1. Освіта з медіаграмотності – шлях адаптації до цифрової реальності. Нові виклики та можливості</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Зміст і основні завдання медіаосвіти, її зв'язок з іншими науками.</p> <p>2. Тлумачення термінів «медіаосвіта», «медіаграмотність».</p> <p>Місце медіаосвіти в системі професійної підготовки майбутніх фахівців.</p> <p>3. Система ЗМІ в сучасній Україні. Класифікація та функції сучасних медіа..</p> <p>4. Медіа як засоби масової інформації і комунікації. Вплив медіа на особистість.</p> <p>5. Законодавчі та нормативно-правові акти щодо забезпечення вільного доступу до інформації через засоби масової інформації.</p>	Лекція Семинар Самостійна робота	Кваліфіковано й ефективно працювати з медіаконтентом; Вміти створювати медіапродукт; Застосовувати принцип «багатосторонньої комунікації» у нових медіа.	4
2/2/7	<p>Тема 2. Роль медіа у формуванні сучасного інформаційного простору</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Медіа як засоби масової інформації і комунікації. Вплив медіа на різні вікові категорії осіб, які навчаються.</p> <p>2. Рівні критичного мислення. Пошук, обробка і презентація інформаційного матеріалу.</p> <p>3. Види і функції засобів масової інформації: друковані і</p>	Лекція Семинар Самостійна робота	Здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації.	4

	електронні. 4. Класифікація засобів масової інформації за способом передачі інформації і за каналами сприйняття (візуальні, аудіальні, аудіовізуальні).			
2/0/9	<p>Тема 3. Критичне мислення у мультимедійному світі</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Поняття терміна «критичне мислення». П'ять ключових складників критичного мислення.</p> <p>2. Критичне мислення як здатність аналізувати медіаінформацію з врахуванням стандартів логіки, психолого-етичного та естетичного підходів.</p> <p>3. Сутність поняття «критична грамотність».</p>	Лекція Самостійна робота	Здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації.	4
2/2/7	<p>Тема 4. Створення негативних соціальних тенденцій засобами масової інформації</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Сутність медіамеседжів: головні концепції. Поєднання декодування, розуміння та аналізу. Підсвідомі меседжі та медіаграмотність. Колективне прочитання медіамеседжів.</p> <p>2. Особливості проведення декодування. Дилема викладання М.Л.Дж. Аберкромбі. Застереження як уникнути проблем під час поглиблених дискусій.</p>	Лекція Семінар Самостійна робота Контрольна робота	Розпізнавати маніпулятивну медіаінформацію;	4 8

	<p>3. Пониження рівня моральних і духовних потреб молоді, створення кумирів, негативних ідеалів, героїв та інше.</p> <p>4. Дезорієнтація особистості, крайній негативізм як підґрунтя різних фобій.</p> <p>5. Патологічна залежність від медіажанрів: кримінальна хроніка, спецпроекти, що пропагують культ насилля, незаконного збагачення, «красивого» життя тощо. Небезпека формування парасоціальних відносин з медіаперсонажами. Гіперболізовані ознаки медіаповідомлень.</p>			
2/2/7	<p>Тема 5. Аудіовізуальна грамотність</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Аудіовізуальна природа кіномистецтва. Специфіка кінохінтетичність кіно образу. Природа кінозображення. Поняття екранного простору і часу. Ефект присутності. Кіно і телебачення - нова аудіовізуальна мова.</p> <p>2. Особливості сприйняття аудіовізуального образу: реальність, що фільмується, реальність, що зображена в фільмі, реальність, що відтворена глядачем.</p> <p>3. Поняття «аудіовізуальної грамотності» як здатності критично сприймати аудіо- відеоматеріали. Отримання навичок з цифрової аудіовізуальної грамотності через виробництво різножанрових аудіовізуальних творів</p>	Лекція Семинар Самостійна робота	Здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації.	4

	(документальні фільми, кліпи, сторі тощо).			
2/2/7	<p>Тема 6. Комунікація: тактика, стратегія, зміст</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Вплив локальних та глобальних психічних явищ на особистість.</p> <p>2. Взаємозв'язок категорій «медіаосвіта», «медіакультура», «медіаграмотність», «аудіовізуальна грамотність».</p> <p>3. Європейські критерії медіаграмотності.</p> <p>4. Індивідуальні компетентності з медіаграмотності.</p>	Лекція Семинар Самостійна робота	Знати особливості Вміти створювати медіапродукт; Застосовувати принцип «багатосторонньої комунікації» у нових медіа.	4
2/2/7	<p>Тема 7. Маніпулятивні можливості медіа</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Маніпуляції з новинами. Новинна грамотність. Поточні події. Лексикон та граматики.</p> <p>2. Новинні репортажі. Аналітичне письмо.</p> <p>3. Маніпуляції в репортажах завдяки вибору лексики та різних технік виробництва. Вплив повідомлення новин на переконання, розуміння світу. Верстка інформаційної стрічки.</p> <p>4. Об'єктивні і суб'єктивні причини викривлення інформаційного простору.</p> <p>5. Маніпулятивні засоби в телевізійних новинах.</p> <p>6. Маніпулятивний потенціал телевізійних політичних ток-шоу.</p> <p>7. Маніпулятивний</p>	Лекція Семинар Самостійна робота	Розпізнавати маніпулятивну медіаінформацію;	4

	потенціал Інтернету.			
2/2/9	<p>Тема 8. Сучасні технології підсвідомого впливу засобів масової інформації</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Впровадження у роботу мас-медіа технологій підсвідомого впливу на особистість, порушення високих стандартів щодо захисту суспільної моралі, законодавчих норм про засоби масової інформації. під час сну, галюцинації).</p> <p>2. Метод Сократа. Нейролінгвістичне програмування. Якірна тактика. Сутність. Закон конгруентності.</p> <p>3. Метод фрагментації або “Білий шум”. Метод опитування громадської думки або створення рейтингів. Метод контекстної, або опосередкованої комунікації, або метод “Рейтинг-технології”. Метод відволікання або “Копчений оселедець” (red herring). Метод об’єктивного підходу (підбір фактів і вмій їх коментар). Метод історичних аналогій (використання інтелектуального потенціалу аудиторії). Активне використання в ЗМІ чуток. Надання в ЗМІ повідомлення “новини пошепки”. Використання в ЗМІ суперечливих фактів (сигналів).</p> <p>4. Проведення зондування суспільної думки шляхом надання в засобах масової інформації нібито засекреченої інформації з “анонімних” джерел.</p>	<p>Лекція Семинар Самостійна робота Індивідуальна робота</p>	<p>Вміти створювати медіапродукт; Застосовувати принцип «багатосторонньої комунікації» у нових медіа.</p>	<p>4</p> <p>5</p>

	5. Сучасні процеси в комунікації та подолання технологічних бар'єрів			
	Комп'ютерне тестування			5
	Підсумкова контрольна робота			50
16/14/58/2/90				100

9. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: семінарська робота: 30% загальної кількості балів; завдання самостійної/індивідуальної роботи: 20% загальної кількості балів; диференційований залік: 50% загальної кількості балів.

10. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Екзамен/Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	Відмінно/ Зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктив но-варіативний)	Добре/ зараховано
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	середній (репродуктивний)	Задовільно/ зараховано
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		

35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно/ Незараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бала). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Наукові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру / диференційований залік – 50/50%
Вимоги до письмової роботи	При оцінюванні роботи враховуються також теми, винесені на самостійне опрацювання. Письмова робота повинна бути написана самостійно, плагіат заборонений, не потрібно робити посилань чи цитувань.
Семінарські заняття	Семінарські заняття проводяться відповідно до планів семінарських занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу, демонстрація практичної навички тощо). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань. При оцінці роботи здобувача враховується: відвідуваність занять, активна і продуктивна участь на заняттях, своєчасне виконання всіх завдань.
Умови підсумкового контролю	Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі у вигляді диференційованого заліку. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння

	<p>здобувачами навчального матеріалу. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність, становить 50 балів. Загальна кількість балів з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, та балів, отриманих за результатами диференційованого заліку. Максимальна сума за семестр складає 100 балів.</p>
--	--

12. Рекомендована література

1. Гороховський О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практичний посібник. Дніпро: ЛІРА, 2020. 133 с.
2. Інформаційна безпека: навчальний посібник / М.Д. Кіселичник, А.П. Бондарев, С.С. Войтусік, А.Я. Горпенюк, О.А. Немкова, І.М. Журавель, Б.М. Березюк, Є.І. Яковенко, В.І. Отенко, І. Я. Тишик. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 580 с.
3. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / За загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 100 с.
4. Фактчек. Історія розвитку в Україні. URL: <https://voxukraine.org/longreads/voxcheck/factcheckhistory/index.html>
5. Курс з верифікації даних. URL: <https://vumonline.ua/course/verification-in-the-internet>

Допоміжна література

6. Кулеба Д. Війна за реальність. як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. Київ: Книголов, 2019. 384 с.
7. Перевірка фактів як буденний журналістський ритуал. URL: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analytika/perevirka-faktiv-yak-budennyy-zhurnalistskyy-rytual.html>
8. Пида Г. Верифікація або як не стати жертвою фейків / Г. Пида. URL: <https://www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuuyut-media/veryfikatsiya-abo-yak-ne-statyzhertvoyufeykiv.html>
9. Про фактчекінг у добу Постправди. URL: <https://opinion.biz.ua/2017/11/13/pro-faktcheking-u-dobu-postpravdi/>
10. Савош Я. Як ефективно гуглити й перевіряти інформацію / Я. Савош. URL: <https://ms.detector.media/how-to/post/15570/2016-01-11-yak-efektivno-gugliti-ipereviryatiinformatsiyu/>
11. Шевченко В. Фактчекінг і верифікація у журналістській роботі / В. Шевченко // Образ. 2018. Вип. 1 (27). С. 140–153. URL: http://obraz.sumdu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/05/16_Shevchenko.pdf
12. Щетініна Л. В., Рудакова С. Г., Труш О. А. Маніпулятивний вплив масмедіа: механізм, наслідки та рекомендації щодо протидії. Бізнес Інформ. 2019. №5. С. 246–252. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-5-246-252>
13. Цінність медіа необхідно навчитись вимірювати. Медіа, технології, свобода. 2020. URL.: <http://newmedia.in.ua/articles/aktualno/cinnist-media-neobxidno-navchitis-vimiryuvati.html>

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Агенція УНІАН. URL : <https://www.unian.net/>.
2. Академія Бі-бі-сі, <http://www.bbc.co.uk/academy>.

3. Безпека журналістів. Школа Український журналістики. практикум : <https://www.youtube.com/watch?v=kKx0xuCHSp8>. URL : фільм. URL :
4. Блоги всеукраїнських інтернет-видань. URL : <http://www.pravda.com.ua/>, <http://24tv.ua/>, <http://www.radiosvoboda.org/>, <http://www.hromadske.tv/air/efir/>, <http://zik.ua/>, <http://www.galychyna.if.ua/>, <http://report.if.ua/>, <http://gk-press.if.ua/>.
5. Глобальна мережа журналістів-розслідувачів. URL : <https://gijn.org/>.
6. Декларація принципів поведінки журналістів. Прийнята Міжнародною федерацією журналістів. URL : <http://www.cje.org.ua/international/39/>.
7. Детектор Медіа: сайт. URL: <https://detector.media/>
8. Добірка аналітичних праць про пропаганду. Бібліотека «Псі-фактор». URL : <http://psyfactor.org/lybr63.htm>.
9. Електронна бібліотека підручників. URL : <http://pidruchniki.com.ua/>.
10. Електронні ресурси з досліджень медіа і культури. URL : <http://shmacek.faculty.noctrl.edu/mediastudies.htm>.
11. Журналістика даних. <http://texty.org.ua/pg/chapter/newsmaker/read/40161/41883>.
12. Закон України «Про інформаційні <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/74/95-%D0%B2%D1%>».
13. Кодекс етики <http://www.cje.org.ua/documents/47/>.
14. Кодекс професійної українського етики http://www.nsju.org/tabmenu/kodeks_etiki.
15. Кузнецова О. Д. Мережева етика www.mediakrytyka.info/drukovani/merezheva-etyka-zhurnalistiv.html.
16. Сайт Інформаційного спротиву. URL : <http://sprotyv.info>. URL : агентства». журналіста. НСЖУ. журналістів. URL : URL : URL : URL : 10
17. Українська блогосфера. URL : <http://blogosphere.com.ua/>.
18. Фактор внутрішнього цензора. URL : http://www.telekritika.ua/redpolitics/2012-02-24/69839?theme_page=160&.
19. Make the Most of Social Media with Individualized Content. URL : <https://www.keystoneacademic.com>.
20. Media Center (Internet Journal). URL : <http://edu.km.ru/mcenter>.
21. Mediamente. Biblioteca digitale. <http://www.mediamente.rai.it/english/bibliote/intervis/g/garcia.htm>.
22. StopFake. URL: <https://www.stopfake.org/uk/golovna/>

Міжнародні видання

1. Advantages and Disadvantages of New Media URL.: <https://studymasscom.com/new-media/role-of-new-media-in-public-relations/>
2. Baltezarevic R. The Era of Digital Media - The Beginning of a New Media Revolution. Lap Lambert Academic Publishing member of Omniscryptum Publishing Group, 2020. 216 p.
3. Cohen J., Kenny T. Producing New and Digital Media. Your Guide to Savvy Use of the Web. New York : Routledge, 2020. 288 p.
4. Cote J. What is New Media? 2022. URL.: <https://www.snhu.edu/about-us/newsroom/liberal-arts/what-is-new-media>
5. Jain, A.K., Sahoo, S.R. & Kaubiyal, J. Online social networks security and privacy: comprehensive review and analysis. Complex Intell. Syst. (2021). <https://doi.org/10.1007/s40747-021-00409-7>
6. KostrubaN. (2021). Social Restrictions in the COVID-19 Pandemic As a Traumatic Experience: Psycholinguistic Markers. East European Journal of Psycholinguistics , 8(1). <https://doi.org/10.29038/eejpl.2021.8.1.kos>

